

۱۰ میلیون ایرانی زیر خط فقر مطلق، ۳۰ میلیون زیر خط فقر نسبی

عادل آذر استاد دانشگاه تربیت مدرس که هم اکنون ریاست مرکز آمار ایران را بر عهده دارد، با بیان اینکه اقتصاد کشور ما متأثر از مشکلات فراوانی است و این مشکلات از دیرباز کشور ما را تهدید می‌کند، معتقد است: اگر چه کشور از لحاظ امکانات سخت‌افزاری، نرم‌افزاری، منابع فیزیکی، مادی و خدادادی وضعیت بسیار مناسبی دارد، اما موقعیت اقتصادی آن خوشایند نیست. حال آن که برخی کشورها که از لحاظ بهره‌مندی از امکانات بالقوه هم‌تراز ما هستند، جایگاه اقتصادی بهتری دارند.

به گزارش آفتاب، عادل آذر رئیس مرکز آمار ایران با اشاره به این که اگر ایران از لحاظ بهره‌مندی از منابع طبیعی نظیر نفت، گاز و منابع زیر زمینی با کشوری مثل ژاپن مقایسه شود، به این نکته پی خواهیم بود که کشور ما وضعیت بسیار مناسبی دارد، حال آن که کشورهای نظیر ژاپن، کره جنوبی و ترکیه جایگاه اقتصادی بهتری دارند، می‌گوید: متأسفانه رتبه اقتصاد ایران در جهان بالای یک‌صد است و از نظر رفاه اقتصاد میان کشورهای جایگاه هفتاد و پنجم را دارد؛ ضمن این که نرخ تورم ایران دو رقمی است. این مشکلات البته دلایل متعددی دارد که بخشی از آن مربوط به سابقه تاریخی است و به مشکلات حکومتی به ویژه در صد سال اخیر برمی‌گردد.

او با اظهار این عقیده که حکومت‌های گذشته نتوانستند از استعدادهای بالقوه کشور به خوبی استفاده کنند و جریان نخبه‌کشی که از دوره قاجار آغاز شد و تا دوران پهلوی نیز ادامه داشت و بزرگانی نظیر امیر کبیر را به نابودی سپرد، به این عقب‌ماندگی‌ها دامن زد، معتقد است: بعد از انقلاب امید می‌رفت با حکم‌فرما شدن مدیریت اقتصاد مدرن، بسیاری از این مشکلات حل شود، اما متأسفانه بحران‌هایی مثل تحریم اقتصادی از جانب آمریکا و نیز جنگ تحمیلی ۸ ساله، وضعیت اقتصادی ایران را نابسامان کرد.

وی می‌افزاید: در حال حاضر برخی از مشکلات تا حدودی برطرف شده‌اند. پس از جنگ و بعد از کسب استقلال سیاسی، کشور به ثبات مدیریتی خوبی رسید، به گونه‌ای که بسیاری از عقب‌ماندگی‌های اقتصادی جبران شد. از جمله کارهایی که در زمینه برطرف شدن این عقب‌ماندگی‌ها صورت گرفته است، ابلاغ فعالیت‌های اصل ۴۴ قانون اساسی لایحه اجرای سیاست‌های کلی این اصل، قانون برنامه‌های ۵ ساله و نیز تدوین چشم‌انداز ۲۰ ساله است که با تحقق این‌ها، بسیاری از مشکلات اقتصادی حل می‌شود.

آذر با تأکید بر این که بزرگترین مشکل در راستای تحقق این اهداف، توجه نداشتن به بحث بهره‌وری است، می‌گوید: بهره‌وری به معنی استفاده از نرم‌افزارها به جای سخت‌افزارها است؛ به این معنی که به جای استفاده از نفت، از علم

و دانش و منابع فیزیکی استفاده شود. در ایران، نهضت بهره‌وری مورد بی‌توجهی واقع شده است. بهره‌وری در حقیقت استفاده درست از مغزافزارهاست. در ژاپن ۸۷ درصد رشد تولید ناخالص داخلی (GPD) از طریق مغزافزارها و فقط ۱۳ درصد آن از طریق منابع فیزیکی به دست می‌آید، حال آن که در ایران حدود ۷۸ درصد از رشد تولید ناخالص داخلی مربوط به منابع فیزیکی است.

او ادامه می‌دهد: به جای این که نفت که یک دارایی بین‌نسلی است، فروخته شود و درآمد آن برای ایجاد ارزش افزوده، تولید و ثروت استفاده شود، این درآمد صرف هزینه‌های جاری شده است. به همین دلیل ۷۸ درصد رشد تولید ناخالص داخلی، حاصل فروش منابع داخلی به ویژه نفت و فقط ۲۲ درصد مربوط به منابع دیگر به ویژه علم و دانش است و این فاجعه‌ای بزرگ و جبران‌ناپذیر است. توجه نکردن به بحث بهره‌وری و کارایی سبب شده که در بودجه‌های سالانه، از هر صد واحد پولی که صرف طرح‌های عمرانی می‌شود، فقط ۵۵ واحد آن تبدیل به کار خروجی شود و ۴۵ واحد دیگر آن ناکارآمد باقی

بماند و این به معنای ضایع شدن پول است.

رئیس کنونی مرکز آمار ایران می‌گوید: برای نمونه در سال ۱۳۸۷ بودجه عمرانی، ۲۴ هزار میلیارد تومان " به دلیل مشکل بیکاری، تورم و نیز عدم کنترل نقدینگی با وجود منابع عظیمی که در کشور وجود دارد، بیش از ۱۰ میلیون نفر از جمعیت ما زیر خط فقر مطلق و بیش از ۳۰ میلیون نفر آنها زیر خط فقر نسبی به سر می‌برند. " بود. حال آن که به دلیل مدیریت نادرست و عدم کارایی، قسمت زیادی از این بودجه ضایع می‌شود. این‌ها بزرگترین آسیب‌هایی است که اقتصاد کشور را تهدید می‌کنند. امروزه به دلیل مشکل بیکاری، تورم و نیز عدم کنترل نقدینگی با وجود منابع عظیمی که در کشور وجود دارد، بیش از ۱۰ میلیون نفر از جمعیت ما زیر خط فقر مطلق و بیش از ۳۰ میلیون نفر آنها زیر خط فقر نسبی به سر می‌برند.

استاد دانشگاه تربیت مدرس در ادامه به موضوع بودجه ریزی نیز اشاره کرده و با بیان این که مهمترین تجربه‌اش در حوزه‌های تحقیقاتی و اقتصادی مربوط به به مسأله بودجه ریزی این است که سیستم بودجه ریزی ایران، هیچ نوع هم‌خوانی با نظام بودجه ریزی علمی رایج در دنیا ندارد، می‌گوید: البته تلاش‌هایی صورت گرفته است که مسیر بودجه ریزی هدایت شود و ساختاری علمی پیدا کند. نظام‌های بودجه ریزی مختلفی چون بودجه ریزی بر مبنای صفر، بودجه ریزی طرح و برنامه و بودجه ریزی عملیاتی در دنیا وجود دارند، ولی سیستم بودجه ریزی ایران که در قالب لایحه به مجلس می‌آید و مجلس بر اساس آن برنامه ریزی می‌کند، با هیچ یک از این نظام‌ها سازگار " بحران‌هایی مثل تحریم اقتصادی از جانب آمریکا و نیز جنگ تحمیلی ۸ ساله، وضعیت اقتصادی ایران را نابسامان کرد. " نیست و ساختاری ویژه دارد که در چارچوب هیچ یک از این نظام‌ها قرار نمی‌گیرد، لذا من تمام نقدها، بحث‌ها و تحقیقاتم را به سمتی هدایت کردم که نظام بودجه ریزی، علمی شود و با یکی از این نظام‌ها منطبق شود.

او می‌گوید: اگر بودجه ریزی، عملیاتی شود، به وسیله همین ساختار و نظام بودجه ریزی می‌توان در حوزه هزینه‌ها، خواه هزینه عمومی و جاری و خواه هزینه عمرانی، حدود ۳۰ تا ۳۵ درصد صرفه جویی کرد و این مقدار صرفه جویی در بودجه ۷۱ هزار میلیارد تومانی، مقداری قابل توجه است و بسیاری از کشورهای دنیا این امر را تجربه کرده اند.